

debatt@klassekampen.no

KRONIKK
& DEBATT

*I lønnsombetstyranniet
fjernes enhver politiker
som ikke lønner seg*

HAUK

DAGENS SUKK

Donald Trump tyr til en gammel oppskrift for å få flere i jobb.

Arbeid til alle?

Ebba Boye

KRON
OG MYNT

Vi vet lite om hva slags økonomisk politikk Donald Trump faktisk kommer til å føre. Det er for mange motstridende utsagn og forslagene er lite konkrete. Men han vant fordi han lovet å skape flere arbeidsplasser i USA, og han sier han skal gjøre det ved å bygge infrastruktur og en gigantisk mur mot Mexico.

Noe av det første han gjorde etter valget, var å ansette Steve Bannon, en av lederfigurene i bevegelsen som kaller seg «alt-right». Bannon har hovedsakelig markert seg ved å spre hets om USAs minoriteter, men i et intervju i The Hollywood Reporter forklarer han at han primært er en «økonomisk nasjonalist»: «Det er en ny politisk bevegelse. Og det har alt å gjøre med arbeidsplasser. En infrastrukturplan til tusen milliarder dollar. Med negative renter rundt i verden har vi den største muligheten til å bygge opp alt. Verft, jernindustri, alt skal gjenbygges.» Vi bør ikke ta for gitt at han vil mislykkes.

For å forstå Trumps seier er det nødvendig å forstå den økonomiske hengemyren mange amerikanere befinner seg i, med ledighet, prekære arbeidskontrakter og et lønnsnivå som gjør at mange må stå i flere jobber for å klare seg. Det er også nødvendig å forstå hvorfor folk ikke trodde på Hillary Clinton og de politiske elitenes plan for å skape arbeidsplasser.

Den postkeynesianske økonomen Randall Wray gir oss gode svar i sin nye bok «Why Minsky Matters», der han legger frem teoriene til økonomen Hyman Minsky (1919–1996). Minsky kritiserte spesielt «The Council of Economic Advisors» (CEA), rådgiverkorpsset som ble skapt av Demokratene, da de på 1960-tallet lanserte «krigen mot fattigdom». CEA hadde en sterk tro på keynesiansk økonomisk politikk, som går ut på å øke offentlige budsjetter eller senke skattene for å sikre vekst og etterspørsel etter arbeidskraft.

Dette var et brudd med Roosevelts New Deal-politikk, som skapte jobber direkte ved å bygge demninger og infrastruktur. Nå skulle arbeidsplassene skapes av privat sektor, statens oppgave var å kurse arbeidsledige så de ble mer «attraktive» for arbeidsmarkedet. Samtidig skulle arbeidsudyktige få stønader og matkuponger.

Minsky var kritisk til denne tolkningen av Keynes, og mente myndighetene brukte ressurser på å skolere arbeidere i

ILLUSTRASJON: KNUIT LØVÅS, KNUITVAS@GMAIL.COM

jobber som ikke eksisterte. I stedet for å tilby fattige muligheten til å jobbe, ble de tilbudt muligheten til å lære å jobbe. Videre kritiserte Minsky ideen om at arbeidsløse måtte endre adferd. Han mente de liberale krig mot fattigdom «ble skapt fra nyklassisk økonomisk teori der det er de fattige – ikke økonomien – som har ansvaret for fattigdommen». Arbeidsplassene må skaffes først, så kan kompetansen økes gjennom opplæring og skoling på arbeidsplassen. Ved hjelp av en jobbgaranti kunne

«Nå skulle arbeidsplassene skapes av privat sektor»

myndighetene tilby arbeid gjennom statlige prosjekter til anstendige minstelønnsatser.

Bill Clinton hadde en annen tilnærming til kampen mot fattigdom. Han pekte på generøse velferdsordninger som årsak til at folk ikke kom seg ut i arbeid, og endret velferdssystemet så det skulle lønne seg å jobbe. Men heller ikke han hadde i tilstrekkelig grad jobber å tilby dem som mistet ledighetspengene. Clinton baserte seg på økonomiske teorier som tilsa at dersom det var tilstrekkelig vekst i økonomien, så ville

arbeidsplassene dukke opp av seg selv. Arbeidsledigheten falt, men da dot-com boblen sprakk noen år senere, var sikkerhetsnettet allerede fjernet. Ifølge Minsky vil direkte jobbskaping i mindre grad gi slike bobletendenser i økonomien, fordi politikken ikke er basert på privat investeringsvekst og spekulasjon.

I dag lever det flere mennesker i fattigdom i USA enn det gjorde før krigen mot fattigdom begynte. Store deler av befolkningen har mistet troen på de politiske elitenes vilje og evne til å skape trygge arbeidsplasser. Det er et paradoks at Obama prøvde, men ble stoppet av republikanere i kongressen, som nektet å øke statsgjelden.

Det finnes svært få likheter mellom Minskys og Trumps økonomiske politikk, utenom denne uttalte viljen til å bruke statlige virkemidler for å skape arbeidsplasser direkte. Vi vet ikke hva Trump kommer til å gjøre i praksis. Men lykkes han med å gi folk jobb, vil han bli farlig populær. For folk flest er økonomiske realiteter viktigere enn retorikk, uansett hvor hatefull den er.

Ebba Boye,
leder av Rethinking Economics Norge
eaboey@gmail.com

Økonomene Morten Jerven, Erik S. Reinert, Ebba Boye, Rune Skarstein, Camilla Øvald og Chr. Anton Smedhaug skriver onsdager i Klassekampen.

PÅ TEPPE

Kort om sport

En pressemelding fra Politiets utlendingsenhet starter slik:

Politiets utlendingsenhet (PU) kommer etter alt og dømme til å sette ny rekord i antall tvangsmessige uttransporteringer i 2016.

Det vil muligens også bli tid til en enkel førjulsglogg for å markere at man har fått fart på tvangstransporten av mindreårige til Afghanistan.

Noe bakpå

Høyskolen Kristiania kjøper det relativt skandaliserte Westerdals, og universitetsavisa. no melder:

Høyskolen i Kristiania kjøper Westerdals.

Kristiania ble kalt Oslo fra 1924, men også innen akademia kan det gå litt fort i julestria.

Overtas

Skjærer gjennom

I vår noe skrantende serie **Hva skulle vi gjort uten omdømmekspertisen?** har vi (nok en gang) kommet til **omdømmekspert Peggy Brønn**, som uttaler seg til NTB om Telenor-bråket:

– Ingen organisasjon ønsker seg en situasjon der konsernsjefen og styrelederen er så uenige at det vises offentlig.

Sier du det, gitt.

Nytt fra Bergen

Vi leser følgende på Bergensavisens nettsider: **Pågrep sint mann med paraply.**

Med dette skulle de presse-etiske krav til **anonymisering** være ivarettatt.

Vanlig

Flere gode navn

New Zealand fikk sin uavhengighet fra Storbritannia i 1907, men mandag ble **Bill English** ny statsminister i landet. Han representerer The National Party, og blir ifølge partisekretær **Peter Goodfellow** en god leder.

teppet@klassekampen.no